

Beantwoording openstaande vragen bijeenkomst SRBT 21 september 2022

Op woensdag 21 september 2022 zijn leden van de gemeenteraden, van provinciale staten en van de besturen van de waterschappen tijdens een webinar geïnformeerd over de ontwikkelingen om te komen tot verstedelijkingsafspraken de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) tussen de gemeente, waterschappen, provincie en Rijk. Niet alle vragen zijn tijdens die bijeenkomst beantwoord kunnen worden. Daarom is afgesproken dat deze onbehandelde vragen van een schriftelijk antwoord worden voorzien. Omwille van de overzichtelijkheid zijn de vragen per categorie gerangschikt.

Algemeen

Vraag: Is deze regio opgelegd of natuurlijk tot stand gekomen?

Vraag: Staat om SRBT een muur of wordt er ook buiten het SRBT afgestemd?

Antwoord: De Stedelijke Regio Breda-Tilburg is niet opgelegd maar is een natuurlijk samenwerkingsverband dat is ontstaan vanwege de onderlinge sociaal-economische verbondenheid die tussen de gemeenten in de regio bestaat (het zogenaamde 'daily urban system'). Er wordt ook buiten het SRBT-gebied afgestemd, zowel ambtelijk als bestuurlijk, onder andere in een regulier overleg dat de verschillende stedelijke regio's in Brabant samen met de provincie hebben. Later kunnen ook verbindingen met aangrenzende regio's buiten Noord-Brabant worden gelegd.

Vraag: Is er geen financiële paragraaf?

Antwoord: Op dit moment en in dit stadium nog niet. Wij werken toe naar verstedelijkingsafspraken met het rijk, die onder andere een vertaling krijgen in een gezamenlijk afsprakenkader en bijvoorbeeld een woondeal. Op basis van de beleidsinhoudelijke of procesafspraken zal ook de vraag aan de orde komen of en hoe deze afspraken vanuit het rijk en/of provincie financieel worden ondersteund.

Vraag: Ik hoor veel ambities en plannen, hoe zorgen we dat dit allemaal omgezet wordt naar concrete acties? Vraag: We praten over inwoners. Hier zijn volgens diverse groepen die verschillende beleving en leefwereld willen beleven. Wordt er bv rekening gehouden dat de groeiende groep senioren wel eens andere wensen hebben dan jongere bewoners. Een punt zou bv kunnen zijn leefruimte, vervoer en ontspanning. Wordt hier aandacht aan gegeven?

Antwoord: Zoals hierboven al aangegeven, werken wij toe naar samenwerkingsafspraken tussen de regio en het rijk. Deze afspraken zullen worden besproken met de volksvertegenwoordigende organen. Vice versa zullen op lokaal niveau de gemeenten zelf een vertaling en invulling moeten geven aan de samenwerkingsafspraken o.a. in hun omgevingsbeleid. Daarbij is participatie steeds een uitgangspunt. Dat er onderscheidende behoeften zijn wordt onderkend. Het streven naar 'brede welvaart, verdeeld over de regio' is niet alleen een ruimtelijk doel, maar heeft ook in zich dat het gaat om de diversiteit een behoefte van onze inwoners.

Vraag: Waarom willen we zo nodig groeien? Meer congestie, meer vervuiling, minder groen.

Antwoord: De SRBT wil bovenal de brede welvaart in de regio verhogen en deze eerlijk over de regio verdelen. Groei moet daartoe o.a. duurzaam, groen en inclusief zijn. Voorts kiezen we - om de economische positie van onze regio in het stedelijk netwerk van Nederland te behouden en waar mogelijk verder te versterken - in de SRBT voor een beheerste economische groei. Dit betekent dat we in onze plannen de eventuele negatieve impact van die groei op bijvoorbeeld de leefomgeving willen beperken en waar mogelijk terugdringen, bijvoorbeeld door zorgvuldig en zuinig om te gaan met ruimtegebruik. Daarnaast groeien we qua bevolking als resultante van de demografische ontwikkeling die we doormaken. Die groei is vooral een gevolg van het positief migratieoverschot.

Vraag: Als brede welvaart centraal wordt gesteld wat is dan de plaats van het welbevinden voor onze bewoners?

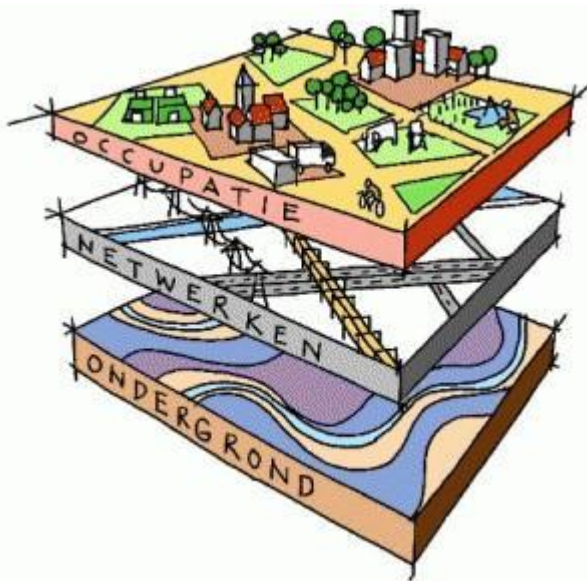
Aangaande de ambitie op brede welvaart: hoe wordt het sociaal domein hierin meegenomen?

We hebben nog helemaal niks gehoord over wat de SRBT gaat betekenen voor onze gezondheid en welzijn. Komt dat later nog?

Antwoord: Brede welvaart gaat in essentie over het welzijn, het welbevinden en de gezondheid van mensen, van onze inwoners en bezoekers. De regionale component is daarbij van groot belang. Waar mensen wonen, en wat de regio te bieden heeft aan bijvoorbeeld werk, scholen, woningen, (nabijheid van) voorzieningen, maar ook de kwaliteit van de leefomgeving is van groot belang voor hun welzijn. Al deze componenten zijn in belangrijke mate bepalend voor hun welbevinden. Het is dus in het kader van de verstedelijkingsstrategie juist de bedoeling en dus steeds belangrijk de vraag te stellen welke ingrepen in de fysieke omgeving het welzijn van onze inwoners kan versterken. Bijvoorbeeld door naoorlogse wijken te transformeren of door de nabijheid en toegankelijkheid van sociaal-culturele voorzieningen te garanderen.

Vraag: Lagenbenadering?

Antwoord: Wij kiezen in onze aanpak bewust voor een lagenbenadering. We starten vanuit de bodem en watersysteem als basis voor onze gebiedsinrichting. Vervolgens kijken we integraal naar de occupatie en naar het gebruik van de ruimte.

Antwoord:

De lagenbenadering onderscheidt drie lagen: de fysieke ondergrond, de netwerklaag en de occupatielaag. Onze dagelijkse leefomgeving wordt gevormd door een samenspel van de fysieke ondergrond, hoe de natuur zich daarop ontwikkelt en hoe de mens de verschillende gebieden heeft ontgonnen en ingericht. De fysieke ondergrond is gevormd sinds het ontstaan van de aarde en natuurlijke veranderingen in dit systeem gaan vaak zeer langzaam. De ondergrond heeft eeuwenlang de basis gevormd bij het ontginnen en inrichten door de mens. Bij de menselijke activiteiten worden twee lagen onderscheiden: de netwerklaag en de occupatielaag. De netwerklaag bestaat uit een raamwerk van infrastructuur, waterwegen, spoorlijnen etc. Veranderingen in de netwerklaag vergen vaak grote investeringen en werken lang door. De occupatielaag heeft de hoogste veranderingssnelheid die zich vaak binnen een generatie (10 tot 40 jaar) voltrekt. Deze laag omvat wonen, werken en recreëren, maar ook luchtkwaliteit en biodiversiteit. De lagenbenadering is in de Omgevingsvisie Noord-Brabant opgenomen. De lagenbenadering wordt enerzijds als analyse-instrument gebruikt en anderzijds als ontwerp- en afwegingsinstrument.

Wonen

Vraag: Binnenstedelijk bouwen? Vooral in Breda Tilburg binnenstedelijk?

Het ontwikkelen van woningbouw aan de randen van gemeenten (in het groen/aan het groen).

Vraag: natuurlijk moeten we zuinig zijn op ons buitengebied en het landschap. Toch is na jarenlang dogmatisch inbreiden elk stukje groen in de kernen verhard (of bebouwd) geraakt. Laten we vooral niet bang zijn om harde randen die zijn ontstaan agv de strakke "rode counteren" met stedelijke ontwikkelingen.

Antwoord: Wij gaan bij de verdere uitwerking van de verstedelijkingsafspraken uit van de 'Voorkeursvolgorde verstedelijking' uit de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Dat betekent dat vooral

zal worden ingezet op bouwen binnen de bestaande stedelijke en dorpse contour. En hoewel een aanzienlijk deel van de toevoeging van nieuwe woningen gerealiseerd zal worden in de spoorzones en binnensteden van Breda en Tilburg, ligt hier ook een opgave voor de middelgrote gemeenten en de dorpen. In de 'voorkeursvolgorde verstedelijking' wordt ook uitbreiding niet uitgesloten, op voorwaarde dat hier aantoonbaar sprake is van 'meekoppelkansen' (bijvoorbeeld op het gebied van landschap, mobiliteit en duurzaamheid). Daarnaast is een deel van de verstedelijking ook nodig om de leefbaarheid en de geschikte woning voor de juiste doelgroep ook in dorpen te kunnen realiseren. Woningbouw als hefboom voor andere opgaven/transformaties

Vraag: Premantelzorg woningen, woningen splitsen? Van bouwen naar verbouwen?

Antwoord: Dit is allemaal mogelijk in de verdere uitwerking, op lokaal niveau, van de verstedelijkingsafspraken.

Vraag: Vorige keer kregen we mogelijke woningbouwlocaties te zien. Graag de huidige stand van zaken? Waar is de woningbouwmaatschappij die eerder is gepresenteerd zonder de laatste trede van de ladder natuurlijk?

Antwoord: De SRBT heeft geen overzicht gepubliceerd met (mogelijke) woningbouwlocaties. Een dergelijk overzicht is wel gepresenteerd in het kader van de Regionale Investeringsagenda's (RIA) voor de subregio's Baronie en Hart van Brabant waarmee bestaande, nieuwe en gewenste plannen zijn geïnventariseerd als bouwstenen voor de samenwerkingsafspraken tussen regio, waterschappen, provincie en rijk.

Vraag: Wordt er ook gebouwd voor minima (woningwet woningen)?

Vraag: Wat is betaalbaar in deze tijd? Over welke prijsklasse praten we dan?

Vraag: Het is mooi om te horen dat het srbt heel breed kijkt om de regio zo optimaal mogelijk toekomstbestendig te maken. 1 ambitie hiervan is 10% van de landelijk opgaaf bouwen in te vullen hoe denkt het srbt aan deze opgaaf te gaan voldoen denk hierbij aan het betaalbaar maken van woningen en het volledige bouwproces te versnellen van ontwikkeling tot oplevering.

Antwoord: Het is uitdrukkelijk de bedoeling van het kabinet om tot het jaar 2030 in te zetten op twee derde van de woningen in de betaalbare categorie, zowel huur als koop. Voor koopwoningen wordt daarvoor doorgaans de grens van de nationale hypotheekgarantie gehanteerd (€ 355.000), voor huurwoningen geldt een huurgrens van ongeveer € 1000,-. Op basis van de algemene verstedelijkingsafspraken en bijv. middels het instrument van de woondeal moeten hier nog concretere afspraken met de regio en de afzonderlijke gemeenten over worden uitgewerkt.

Landschap, buitengebied, natuur, bodem en water

Vraag: Kunnen we keuzes maken als het gaat om je laatste stukjes buitengebied?

Antwoord: Versterking van de kwaliteit en vitaliteit van het buitengebied maakt deel uit van onze verstedelijkingsafspraken. En ook daar hebben we opgaven/transformatie opgaven om die gebieden te versterken en beter te maken. Zoals gezegd worden de afspraken en de uitwerkingen daarvan met de raden besproken.

Water

Vraag: Waterkwaliteit in beeld? Kwaliteit drinkwater wordt een steeds groter probleem. Op welke wijze wordt de kwaliteit drinkwater meegenomen in de plannen en geborgd?

Vraag: MBT drinkwater: Partijen als Bavaria, Heineken, La Trappe (Koningshoeven) en andere zijn de echte grootgebruikers van drinkwater (Miljoenen kubu drinkwater). Tot nu wordt het verbruik niet echt beperkt. Zijn er plannen om te komen tot een beperking van het gebruik van drinkwater door deze partijen?

Antwoord: Zoals eerder al aangegeven vormen water en bodem het uitgangspunt voor de gebiedsontwikkeling. Daarbij wordt met name gekeken naar de waterkwantiteit- en veiligheid (is een gebied bijvoorbeeld niet te nat voor verstedelijking). De waterkwaliteit is zeker belangrijk en is ook in beeld, maar waterkwaliteit is op zichzelf niet ruimtelijk onderscheidend om een keuze voor of tegen een bepaalde locatie te maken. Waterkwaliteit komt wel in beeld bij de ontwerpogave van een nieuw plan en is een belangrijk aspect van leefkwaliteit. In SRBT-verband is voorts wel aandacht gevraagd

de beschikbaarheid van voldoende drinkwater in het gebied. We zien ook dat de genoemde bedrijven zuiniger omgaan met water, al gaat het meeste grondwater op aan het feitelijke product (dranken).

Economie en arbeidsmark

Vraag: Hoe kijken jullie naar de arbeidsmarkt? Veel vacatures? Hoe kan dit opgelost worden?

Antwoord: Met de kanttkening dat de sturingsmogelijkheden vanuit de regio beperkt zijn, bieden de verstedelijkingsafspraken toch de nodige mogelijkheden ten aanzien van de koppeling van wonen en werken. Voor een deel hebben die te maken met de (woon)aantrekkelijkheid van de regio: een voldoende en gevarieerd woningaanbod, goede voorzieningen en bereikbaarheid. En daarnaast willen we gericht inzetten op het versterken van de samenwerking tussen onderwijs (opleidingen) en bedrijfsleven in voor onze regio (potentieel) sterke economische sectoren (bijvoorbeeld via het creëren of uitbreiden van campussen)

Mobiliteit

Vraag: Over mobiliteit: ik maak mij zorgen over het openbaar vervoer in de kleine kernen. Is dat terecht?

Bussen zijn dus niet meer belangrijk, wat doen we dan met de mensen die niet op de scooter kunnen?

Antwoord: Het gevolg van het beperkte gebruik van het regionale busvervoer is dat het aanbod hiervan terug loopt. Dat is een zorg voor de leefbaarheid in kleine kernen. Er wordt daarom door de provincie onderzocht welke alternatieven er zijn om het mogelijk wegvallen van buslijnen te ondervangen. Wij zien vooral kansen om de ov-bereikbaarheid te verbeteren in en tussen de (middel)grote gemeenten in de regio. Immers, een hoogwaardig(er) openbaar vervoer kan niet zonder voldoende 'massa' in de vorm van (potentiële) gebruikers. Buiten het stedelijk gebied blijft de auto voor verplaatsingen buiten de kern het hoofdvervoermiddel. OV en slimme mobiliteit (deelmobiliteit, hubs) zijn daar vooral middel om voor alle doelgroepen bereikbaarheid te organiseren en de uitwisseling tussen stad en land te faciliteren.

Specifiek

Vraag: Ik neem aan dat Oosteind Oost niet pasbaar is binnen uw kaders? En ondertussen ligt de WVG er nog steeds op?

Antwoord: het toepassen van WVG is een lokale bevoegdheid. De algemene verstedelijkingsafspraken hebben op dit moment (nog) geen betrekking op dit specifieke lokatienivo.

Vraag: We hebben in Altena nogal wat veerponten, deze vormen een belangrijke schakel in het netwerk, maar staan ook zeer onder druk. Ligt daar ook niet een belangrijke taak om deze te behouden?

Antwoord: ook verbindingen over water maken deel uit van het verstedelijking- en mobiliteitssysteem van de SRBT. Met provincie, waterschappen en rijk moet worden bekeken welke afspraken daarover naar de toekomst toe gemaakt kunnen worden.

Vraag over mobiliteit: denkt de SRBT of de gemeente Tilburg aan na over het stuk N65 tussen Berkel-Enschot en Helvoirt. Als Vught straks de N65 af heeft, zijn de stoplichten bij Udenhout, Biezenmortel en Haaren de enige tussen Amsterdam en Tilburg/Breda.

Antwoord: Deze vraag is dusdanig specifiek dat ze in het kader van de verstedelijkingsstrategie (nog) niet aan de orde is.

Governance

Vraag: Hoe worden de diverse gemeenteraden betrokken en in stelling gebracht? Hebben de raden nog wel een serieuze rol? Hoe ziet de bestuurlijke aansturing van dit alles er ongeveer uit? En waar kunnen (kleine) gemeenten hier (echte) invloed hebben?

Antwoord: Wij kennen in de SRBT-regio een breed bestuurlijk overleg, waaraan de gedeputeerde, de wethouders van alle negentien gemeenten en dagelijks bestuurders van de waterschappen zitting hebben. Vanuit dit overleg zijn de bestuurders van Breda en Tilburg, als vertegenwoordigers van de regio, afgevaardigd naar het bestuurlijk overleg met het rijk. De colleges zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het consulteren van 'hun' gemeenteraad. Het is de bedoeling dat de gemeenteraden begin 2023 in de gelegenheid worden gesteld hun zienswijzen kenbaar te maken

over de dan voorliggende verstedelijkingsstrategie en - afspraken dan wel hierover andere besluiten te nemen.

Gemeenteraden hebben verder uiteraard een bevoegdheid als het gaat om het doorvertalen van de verstedelijkingsafspraken op lokaal niveau o.a. in hun omgevingsbeleid.

Vraag: De vraag die ik had, slaat terug op een opmerking in de uitnodiging... hier werd gesproken over een "informatiebalies" dat toegestuurd zou zijn... ontvangen wij dit nog via de griffie?

Antwoord: In mei van dit jaar is aan de colleges van de SRBT-gemeenten verzocht de raden te informeren over de procesgang om te komen tot een verstedelijkingsstrategie middels een raadsmededeling. In juni hebben alle colleges een openbaar besluit genomen over de concept-verstedelijkingsstrategie. De concept-strategie en de hierop binnengekomen reacties zijn tbv het webinar niet meer separaat, vooraf met de raden gedeeld.

Vraag: U meldt 'de srbt' doet dit en dat... maar welke bestuursrechtelijke vorm krijgt de srbt dan? (Welke slagkracht)

Antwoord: Binnen de SRBT werken provincie, gemeenten en waterschappen nu op informele wijze met elkaar samen. De samenwerking heeft (nog) geen bestuursrechtelijke vorm en alle besluiten die nodig zijn moeten nu nog door de afzonderlijke colleges of raden worden bekrachtigd. Naarmate de samenwerking zich ontwikkelt en meer vorm en impact krijgt zal de behoefte om deze meer te formaliseren kunnen toenemen.

Vraag: Op welke wijze wordt de burger betrokken bij SRBT?

Antwoord: In het proces om te komen tot verstedelijkingsafspraken met het rijk is geen directe burgerparticipatie voorzien. Gezien de aard van de afspraken (strategisch, op hoofdlijnen, verdere invulling van rijksbeleid) zou dat ook niet voor de hand liggen. Anders ligt het natuurlijk bij de uitwerking van de afspraken op lokaal niveau in onder andere omgevingsbeleid. Het is daarbij aan de gemeenten om hun burgers en andere belanghebbenden daarbij te betrekken.